

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,

Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadrugi dom.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane pettina enostolna vrsta 2:25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 84.

Sreda 19. oktobra 1927.

Leto II.

Kam plovemo?

Komaj nekaj dni po umoru generala Kovačevića, je bil izvršen v Pragi drug atentat iz istih usodnih motivov, kakor atentat v Štipu. Albanskega poslanika Cena bega je umoril emisar ene in iste pisane nacionalistično razbojniške družbe, ki se zbira v makedonskem in kosovskem komitetu, katera pa zopet služi tretjim činiteljem in sploh vsem tistim, ki nočejo miru na Balkanu in nočejo miru na svetu. V stvari so tu na delu vse tiste temne sile od Sofije do Tirane, od Rima do Budimpešte, ki hočejo pofašistiti Balkan in Evropo, da uresničijo tako ali tako svoje blazne neuresničljive imperialistične težnje. In tiči — to je treba enkrat tudi odkrito povedati — za tem pisanim krogom reakcionarnih in zapriseženih sovražnikov evropskega miru, tudi London, ki daje, odkar so na vladi konservativci, potuho tem temnim elementom in tem temnim težnjam. Velika in strašna je moralna odgovornost Londona na teh opasnih dogodkih, kajti omenjeni činitelji bi se nikakor ne upali to, kar si danes upajo, ako bi ne vedeli, da imajo na svoji strani mnogo odtehtajočih uplív — London. To je dejstvo, ki ga je treba spričo umorov Kovačevića in Cena bega predvsem pribiti, čeprav hodi »svobodna« jugoslovanska štampa okrog tega momenta kakor mačka okrog vrele kaše. Odkar je Chamberlain obiskal v italijanskih

vodah Mussolinija, se je tudi delavnost na Balkanu povečala...

Posledice tega temnega skoka angleške politike morejo izbrisati le bližnje volitve v Angliji, ki morajo likvidirati za Anglijo in za Evropo usodno zunanjo politiko. Od volitev v Angliji in zmage angleškega delavstva je odvisno, ali se bo vprašanje balkanskega in evropskega miru še nadalje reševalo z atentati.

V tem grmu tiči zajec.

Marsikatera je padla zadnje dni na račun Italije, še več bi jih moralo pasti na račun Anglije.

Toda...

Toda Beograd reagira na reakcionarno delovanje angleške diplomacije s tem, da išče baš v Londonu fante šterlinge!

In še nekaj dela Beograd, ki mu je od nekdaj v čast in ponos: vlada v Južni Srbiji in Makedoniji tako, da je raznim komitetom kar prijetno ogledovati si ondote razmere in v imenu teh razmer nastopati pred svetom. Mesto da bi rešil gospodarske in kulturne probleme Makedonije in Južne Srbije, je poslal tja svoje žandarje in eksponente vladne partije, katerim je več za volilne kuglice kakor za red, zakonitost, mir in blagostanje ondotega ljudstva.

Tako smo določili odkrito odgovornosti njih in drugih; prizadeti naj se jih bratsko razdelijo med seboj...

Volitve vojaških svetov v Avstriji.

V novi avstrijski republiki se ne volijo samo obratni sveti, ampak tudi vojaški sveti. To se, za naše razmere, malo čudno sliši, ampak v Avstriji so se temu vsemu kaj hitro privadili. Samo stari nepopoljšljivi monarhisti se nikakor ne morejo privaditi tem »novotarijam«.

V petek so se tedaj vršile volitve zaupnikov in šele ti volijo potem vojaški svet »Soldatenrat«. Naše meščansko časopisje je že poročalo o teh volitvah, pri katerih so bili socialisti baje »poraženi«. Zato je treba malo jasnosti.

Volitve se vrše vsako leto. Pri lanskih volitvah so imeli socialisti ogromno večino glasov in tudi mandatov. S tem pa niso bili klerikalci zadovoljni, ki imajo svojo organizacijo (Wehrbund). Zato si je vzel vojni minister, znani Vaugoin, ki je civilist, za glavno nalogo to, da tekom leta preparira svojo armado, ne da bo sposobna za kako vojno, ampak da bo zmogala pri volitvah vojaških svetov, to je, da dobe klerikalci večino mandatov v svojo »brambno zvezo«. To pa ni enostavna reč in gospod strateg Vaugoin je delal eno celo leto s celim svojim generalnim štabom na tem, da doseže to umetnost, da dobe krščanski socialisti večino mandatov, ne da bi ob enem dobili tudi večino glasov. In mora se reči, da se je to generalu »von Scheibbsu«, kakor ga socialisti imenujejo — ker se je namreč takrat, ko so Madžari vdrli na Gradiščajsko, ta »hrabri« general skrivil v Scheibbsu, da mu ne bi

bilo treba nesti svoje dragocene kože na trg — v veliki meri posrečilo. — Za socialistični »Militärverband« (vojaška zveza) je bilo oddano 9411 glasov, za Wehrbund pa 6354 glasov. Mandatov pa dobe socialisti 118, klerikalci pa 129 in nacionalci 7. Torej glasov imajo socialisti za 50 odstotkov več, zato pa dobe 18 mandatov manj! To je strategična umetnost. In kako more priti do tega? Enostavno na ta način, da je g. Vaugoin zranžiral vojaštvo v majhne in velike edinice. Vsaka kompanija voli n. pr. najmanj enega zaupnika, ne glede na število vojakov. In Vaugoin je šel ter je socialiste zranžiral v zelo velike oddelke, klerikalce pa v čisto majhne. Veliki oddelki so dobili ravno toliko število zaupnikov kot majhni. Zato je moral g. minister celo leto vojaške samo sem in tja predstavljati. — Na Dunaju bo imelo n. pr. 3197 socialističnih vojakov 39 zaupnikov, klerikalnih 1868 vojakov pa 46 zaupnikov!

Tako torej izgleda »poraz« socialistov. Toda socialisti pravijo, da jim je več ležeče na glasovih kot na mandatih. In to je tudi res. Ko bi Vaugoin mogel tudi politične volilce tako izigrati, potem bi g. Seipel bolj mirno spal. Toda tudi to ne bi nasprotnikom socializma trajno koristilo, ker v boju se ne štejejo mandati, ampak številčna moč. Socializma ne bo mogoče spraviti s sveta s takimi volilnimi geometrijami, ampak se ga more kvečjemu samo zadrževati.

Razpust ljubljanskega občinskega sveta?!

Ljubljana je že sedem let vivilski objekt, s katerim delajo meščanske stranke vratolomne politike, če je takle organizem, kakor je ljubljanska občina, sposoben za samoupravo, za demokracijo in kako reagira, če se mu krati po ustavi zajamčene samoupravne pravice. Priznati moramo, da je ljubljansko volilstvo to izkušnjo naravnost sijajno prestalo, zakaj zaupalo je ob zadnjih volitvah svoje glasove prav tistim strankam v prvi vrsti, ki so najprej kršile samoupravo Ljubljane in pa tistim, ki baje nameravajo to delo nadaljevati.

V politični morali in zavesti samoupravnih pravic volilcev ta rezultat občinskih volitev ni utemeljen, zakaj demokratska stranka je dobila skoro 5000 glasov, klerikalna pa skoro 4000.

Novi občinski svet res ni za delo zmožen, razen če bi sodelovali v njem demokrati in klerikalci, ker imajo demokrati samo 23 mandatov, klerikalci 19 in ostale stranke pa 7. Najmočnejša stranka ima torej 23 mandatov, celotna opozicija pa 26, od katere ne morejo demokrati pričakovati niti enega glasu.

To razmerje pa še nikakor ne govori za kršitev samouprave mestne občine ljubljanske, nad katero greše »čuvvarji« zakona že sedem let. Ta krivica, ta kaznjiva tiranija, ki ne bi bila mogoča v nobeni pravni demokratični državi, mora prenehati.

Klerikalci so baje vložili ugovor proti ljubljanskim občinskim volitvam, dasi »Slovenec« o ugovoru še ni poročal. Če so klerikalci res vlo-

žili ugovor, je to njihova stvar, nikakor pa ne bi smeli ljubljanski volilci dopuščati, da bi sedaj klerikalci igrali z občino enako frivolno igro, kakor so jo igrali demokrati.

Klerikalna stranka ima sedaj vladno moč v rokah. Lahko torej razpusti občinski svet, lahko zopet postavlja komisarje ali gerente, toda zakonite in niti moralne pravice nima za kršitev samouprave občine, ki se je že stoletja upravljala sama.

Absolutno zahtevamo, da dosežemo diktature nad Ljubljano ne sme izvajati nobena stranka več! Škandal bi bil, če bi volilci še v bodoče glasovali proti svojim samoupravnim pravicam, kakor so storili zadnjič.

Demokracijo hočemo!

Ako občinski svet res ne bi mogel delati, potem naj vlada občinski svet takoj razpusti in takoj razpiše nove volitve!

Edino ta rešitev bo prava v tem slučaju.

Ni nam znano, kakšne naklepe imajo klerikalci in demokrati, čeprav se širijo navedene. Zdi se nam pa, da hočejo danes že tudi klerikalci porabiti ljubljansko občino za to, da dokažejo, da je treba volilni red poslabšati, to je odpraviti čisti proporc, kakor za narodno skupščino tako tudi za občine.

Kdor bo napravil tak zločin nad demokracijo ali ga samo pomagal napraviti, ta — upamo vsaj — tudi v Ljubljani ne bo dobil zaupanja.

Demokrati, dolga je vrsta vaših grehov v tem pogledu; klerikalci, tudi vaša je dolga, hočete pa delati še nove grehe.

O bistvu marksizma.

Ko smo socializem in komunizem v že prinešenih člankih kot zaželjena gospodarska uspeha zednačili, socialiste in komuniste pa kot pripadnike različnih sodobnih pokretov strogo ločili, preidemo dovolj pripravljani k marksizmu.

Marksizem (nauk Marx-a je dvojen. Je obsodba sedajnega gospodarskega reda (kapitalističnega) in je nadomestitev tega reda s socialističnim in če hočete s komunističnim redom, toda vsekakor po razredni volji proletariata — brezposelnih. Proletarska razredna volja najde v zvezi s tem naukom svoj izraz lahko na dvojen način. Prvič komunistično, da proletariati s fizično silo uvede komunizem ali kar je isto socializem. Tako uvedenemu socializmu ne napravimo nobene krivice, če ga imenujemo nasilnega, despotičnega, kajti večina zanj niti ne bo pripravljena, še manj ogreta, ne bo ga razumela in ga zavoljo tega niti hotela, najmanj bo pa ta večina usposobljena pomagati uvesti socializem neoskrunjeno. Despotičen socializem ali komunizem se prične uvajati z diktauro, in to po manjšini, ki razpolaga z zadostno fizično silo. Še dovolj gladko se izvede na ta način razlastitev in konfiskacija lastnine v prilog družbe, ne izvede se pa na tako lahek način socializacija produkcije, to je pametna razdelitev delovnih sil, po najraznovrstnejših panogah gospodarstva v dosego potrebne proizvodnje in razdelitve (produkcije in distribucije). To je seve dosegljivo le po dolgotrajnem premišljenem izobraževanju in odvajanju človeka k višji življenski obliki — so-

cializmu ali komunizmu. Kdor si tega naziranja po izkušnjah prav zadnjega desetletja ni osvojil, je neozdravljivo nesposoben dajati navodila za okrepitev delavskega pokreta, pred vsem se pa ne sme ponašati z razumevanjem marksizma.

Drugi način uvedbe socializma ali komunizma je socialističen. Po zadostni idejni pripravi mora v večini proletariata dozoreti zahteva po socialističnem gospodarskem redu. Večini bi saj ne bi bilo upravičeno očitati despotizem. Večina bi le uresničila nešteto krat v molitvi izraženo prošnjo: Pridi k nam tvoje kraljestvo (socializem ali komunizem), kakor v nebesih (enakopravnost) tako na zemlji. Revolucionarna zahteva po socialistični ureditvi produkcije in distribucije mora postati sociološki (družaben) pojav, splošni gonilni činitelj ljudske moči, ki neutешljivo gre za izpolnitvijo socializacije v produkciji in distribuciji. Kar večina duhovno trajno zahteva, temu se manjšina trajno upirati ne more.

Po opisanih dveh načinih uvedbe socialističnega reda moremo razumeti vulgaren in plemeniti marksizem. Vulgaren operira z revolucijo, s fizično silo, plemeniti marksizem pa najde najboljši izhod v duhovni revoluciji. V splošnem je marksizem teorija (nauk) o socialnem pokretu, ki dovede k socializmu po razredni volji zainteresirancev t. j. v prvi vrsti proletarcev. Tudi evangelij navaja, da k prirejenemu prirovanju niso hoteli priti povabljeni, ki obično nosijo svatovsko obleko (bogatici), treba je bilo povabiti one, ki so svatovanja (za

Grajski kino

naš socialistične ureditve) željni, torej proletarce.

Marxov poziv za socialistično odnosno komunistično ureditev gospodarstva, velja razredu proletarcev. Oni se morajo politične moči polastiti. Kako, tega ni predpisal določeno in neovržno, vsekakor je pa mislil saj tako, da ostane proletarijat zmagovit. Politična moč je v dosego proletarskega cilja neobhodno potrebna, kajti cilj je skrajno revolucionaren. Uvesti hoče v gospodarsko odrešitev človeštva nujno potreben — socializem (komunizem). S koliko politično močjo naš proletarijat razpolaga, razberemo iz minulih volitev. Uvažujemo, da znaša politična moč našega proletariata natančno eno tristošestdesetino celotno razpoložljive politične moči, in da je meščanstvo v državi tristoštirinajstkrat močnejše nego proletarijat.

Čeprav to z gospodarskega vidika dejansko nikakor ni resnično, so vendar pretekle volitve postale celemu svetu žalosten toda resničen računski zaključek o politični moči SHS proletariata. V svoji razredni nezavednosti je pripomogel postaviti moč meščanstva v sijajno številno pozicijo v primeru s samim seboj. Recimo torej, proletariata je dovolj, razred proletarski je pa šele treba ustanoviti, **lastni interes** v proletarcu oživeti.

Grajski kino

Proletarce vodi edino svoj osebni interes, ki odgovarja na vprašanje, kaj hočem, z živinsko nizkim razumevanjem: živeti in razmnožiti se hočem! To je seve majhna zahteva, kajti obujen skupni interes narekuje proletarcu odrešitev razreda odpravo razredov. Pogoj in činitelj izvedbe marksizma (Marxove teorije) je proletarce z izrazitim razrednim skupnim interesom.

Marksistično je seve vsekakor tudi do dobra prevdariti, kateri izmed obeh uvodoma navedenih načinov, je za revolucionarno udejstvovanje prikladnejši, da ne bi splošno (socialno) gibanje k socializmu kakorkoli na svoji progresivnosti (napredovanju) trpelo.

Razumevamo marksizem vedno kot emancipacijo posameznika od materije (bogastva, blaga), ker baš ta hoče odpravo zasebne lastnine produktivnih sredstev, razumevamo ga tako, da mora to emancipacijo izvesti samo socialistično prevolucioniran, čistejši in boljši človek (razred revolucionarnega proletariata) in konečno razumevamo marksizem tako, da nam treba predvsem na politični moči številčno pridobiti. Marks ne daje o proletarskem cilju — socializmu — natančen opis, niti o potu do cilja zanesljiv kompas, ker je pač samo teoretik, mi pa moramo biti — praktiki.

Grajski kino

zentirana. Z delom se je začelo šele 16 ur po podpisu pogodbe v soboto, dne 8. okt. ob pol 1. uri; delalo se je v soboto in ponedeljek že na podlagi podpisane pogodbe.

V ponedeljek, dne 10. okt. popoldne ob 16. uri se je imelo vršiti pogajanje v uradnih prostorih Inspekcije dela. Na ta pogajanja je pa prišel samo g. Vidmar kot predsednik zadruga pekovi in izjavil, da se ne more pogajati, ker ni za to pooblaščen. Za to odklonilno stališče pekovskih mojstrov mora biti kaznovana tudi »Delavska pekarna«. Ko se je ob 17. uri vrnila delegacija od zgoraj navedenih pogajanj, se je začelo v stakovnem lokalu živahno vrvenje. Na žal se je taktika zopet izpremenila in se je sklenilo, da morajo vnovič v stavko tudi tisti delavci, katerih podjetniki so njih zahteve že podpisali, ter se je očitvidno hotelo od neke strani zadeti »Delavska pekarna« in nje funkcionarje. Ob 16. uri mi je s. Pretnar telefonično sporočil, da se bo v »Del. pekarni« delalo, in sicer pod pogojem, če pristane na to, da se bo začelo šele ob 4. uri zjutraj z delom. Akoravno se je videlo, da so vsi peki pekli kruh cele noči in da so imeli ob tem času že ves kruh pečen, sem na to zahtevo pristal, na kar mi je s. Pretnar obljubil, da bo prišel sam, da uredi to zahtevo tudi pismeno. Dve uri pozneje me je prišel klicati Rajko Račič, da naj pridem v stakovni lokal, da se bo tam vse potrebno uredilo. Prišedši v lokal sem izjavil, da »Del. pekarna« na vse pristane, kar zahtevajo stavkajoči. Na to je imel nek odbor sejo. Po posvetovanju je prišel Praprotnik in mi izjavil vpricho vseh navzočih, da se vzlic temu, da hoče pekarna vsem zahtevam ugoditi, v Delavska pekarno ne bo šlo delat!

Jasno je, da so se v oigled temu položaju ob 22. uri sestali in se posvetovali člani načelstva in nadzorstva, kaj hočemo storiti, da ohranimo gospodarski prestiž zadružnega podjetja? Zgodilo se je tako, da smo člani načelstva in nadzorstva sami začeli delati, da vsaj deloma ustrezemo organiziranim konzumentom in tistim, katerim smo obvezni dajati naše izdelke. Vse to delo so izvrševali zavedni zadružniki brezplačno in tudi ne z namenom izriniti iz pekarne prej zaposlene delavce.

Grajski kino

V četrtek, dne 13. oktobra, se je vršila na mestnem magistratu anketa, na kateri sem bil tudi podpisani, ter sem se zopet postavil na stališče pekovskih delavcev, kar pa je dopisnik v zadnji številki »Delavske politike« popolnoma zamolčal. Po tej anketi se je taktika stavkajočih izpremenila. V petek so prišli naši delavci brez podpisane pogodbe delati ter se je pogodba podpisala šele v soboto predpoldne, katero je zopet prinesel Praprotnik. Pogodba je bila podpisana ravno taka kakršna nam je bila prezentirana. Točka 6., ki govori o nočnem delu, ravno tako kakor tudi točka o dopustih je bila že korigirana. Torej nisem jaz za pekarno pogodbi ničesar dodal, pa tudi ničesar črtal. Pripomniti pa moram, da smo imeli pred dvema mesecema samo v naši pekarni pogajanja in se je na teh pogajanjih dovolil pomočnikom plačan dopust.

Tako torej izgleda položaj, iz katerega hočejo klerikalci in komunisti zeti politične uspehe. O tem na ta način nastalem sporu bo treba, da se izpregovori enkrat za vselej principijelno, kaj naj delavske zadruge v takih slučajih, ki zahtevajo takojšnje odločitve, storijo. Tozadevno sem že zaprosil Zvezo gospodarskih organizacij, da organizira potrebno razsodišče, ki naj o tem načelnem vprašanju izreče svojo razsodbo.

Franjo Koren.

Stavka pekovskih pomočnikov v Ljubljani ter klerikalni in komunistični napadi na »Delavska pekarno«.

Odgovor na klero-komunistične napade na »Delavska pekarno« in nje člani načelstva in nadzorstva.

Vodstvo omenjene pekarnice je že od vsega početka, ko je poznalo o zahtevah in pripravah meznega gibanja, zagotovilo sodrugom, ki so tam zaposleni, da je takoj pripravljeno vse njih zahteve sprejeti ter pogodbo podpisati in na ta način podpreti zahteve pekovskih delavcev. Na tem meznem gibanju je bila pekarna tudi sama zainteresirana, da se prejemki in delovni čas potom kolektivne pogodbe zenačita, ker se dela v Delavski pekarni 8 ur, v drugih pa 10 do 14 ur dnevno. Pa vzlic tej naklonjenosti in vzlic temu, da sem podpisani kot zastopnik »Delavske pekarnice« na sestanku pekovskih mojstrov zagovarjal zahteve

delavstva ter potrebo kolektivne pogodbe in stavil tudi predlog, da se naj načelstvo zadruga pooblasti za pogajanja z organizacijo živih delavcev, se je, ne da bi se me kot lastnega sodruga obvestilo, sklenila 24urna protestna stavka zato, ker se reakcionarni pekovski mojstri niso hoteli pogajati, tudi za Delavska pekarno. Po poteku eno-nočne stavke v petek dne 7. okt. ob 9. uri je prišel odposlanec stavkajočih, Praprotnik, s pogodbo, da jo naj podpiše »Delavska pekarna«, ker se je stavka ponoči proklamirala za splošno. Pogodba se je brez vsakega pridržka in obotavljanja podpisala tako, kakor je bila pre-

Negujte zobe s
»PEBECO«,
poslužujte se »NIVEA« za kožo

Širite naš list!

ČETRTEK

ČETRTEK

ČETRTEK

ČETRTEK

Pavel Dorohov:

Pri puntarjih.

2

(Odlomek iz romana »Golgota«, Prevedel I. Vuk.)

Dobro. Vsa vas je bila pognana na cesto. Pred nje so postavili strojnico.

»Torej nimate krivcev?«

»Ne!«

»Pa se je začelo prasketanje . . . Samo nekaj jih je odneslo kožo, drugače so ostali skoraj vsi na mestu ležeči — mladi in stari. Drugi so odšli v gore in se zabarikadirali. Ako jim pride v roke kozak ali belogvardejec — je z njim končano . . . Tudi trgovcem ne prizanašajo. Pa tudi mnogo trgovcev se potika po teh cestah, od katerih se ni nič dobrega nadejati . . .

Kočijaš obmolkne in se zatopi v misli. Tudi Dimitrij premišljuje o svojem položaju.

»In sedaj so se vzdignili kmetje iz Sisivke.« Dimitrij se spomni na velikega črnega kmeta iz Sisovke, ki je bil odposlan iz občine, da poišče novo naselbino.

»To je tista vas, v bližini katere je veleposestvo Kardinske?«

»Resnično, tista vas je . . . Tudi k sosedom so poslali poslanca z zahtevo, da se pridružijo k vstaji.«

Dimitrij sklene, da se pelje v Sisovko.

Kakšnih pet vrst pred vasjo je dohitel Dimitrija oddelek konjenice miličnikov.

»Stoj, kdo je ta človek?«

Dimitrij je naglo pogledal na jezdeca. Zapazil je med njimi mladega popa, ki je istotako sedel na konju.

»Aha, kazenska ekspedicija!«

»Kak človek si? Kam se pelješ?«

»Človek sem, kakor vsak drugi in se peljem po svojih poslih.«

»Kakšni so ti posli in kam?«

»V Sisovko. In kdo sem, to lahrko le enemu iz vas povem. Kdo je vaš načelnik?«

»Jaz.«

Dimitrij vzame listnico in pokaže možu izkaznico, ki jo je prej vzel detektivu.

Stražmojster je pregledal papir in ga vrnil s ponižno gesto.

Eden od naših torej.

»Peljemo se tedaj v eni in isti zadevi.«

Dimitrij se smeje.

»Da, zadeva je ista.«

Pozval je popa, naj stopi v njegov voz.

»Prisedite, velečastiti. Jahanje slabo pristoja duhovni osebi.«

Pop prisede k Dimitriju in ga radovedno ogleduje.

»Vi prihajate gotovo od višje oblasti?«

Dimitrij molče prikima.

»In vi, velečastiti, spremljate oddelek?«

»Ne, Jaz sem iz Sisovke. Kanalje se puntajo. Aretirali so miličnike, zasedli pošto, pregnali uradnike zemstva in oropali parobrod. Štel sem si v svojo sveto dolžnost, da sem oblasti naznanil o puntu.«

»Mogoče so to samo trenutna razgrajanja in nobena prava vstaja?«

Dimitrij govori ravnodušno, mirno, ali v njem vre od nepotrpežljivosti zvedeti kaj pobiljše o vstaji v Sisovki.

»Kaj pa mislite, cenjeni gospod, to je prava vstaja! Okrožni načelnik je sprva tudi dvomil. Dejal je, to so samo razgrajanja pijanih kmetov. Ne, ne, to je prava pravcata vstaja. Proti vladi, proti cerkvi, proti bogu!«

Dimitrij se smehlja značilno in reče mimogrede:

»Obveščen sem o tem, ali nimam še poročila o podrobnosti. Tam je vendar tisti . . . kako se že imenuje . . .«

Pop ga gleda spoštljivo.

»To mora biti visok uradnik, ako dobiva poročila!«

»Mislite gotovo Ivana Bodriča, ki je bil od kmetov poslan, da poišče novo naselbino?«

»Zdi se mi, da se tako piše. Ali povejte mi, kako se vam je posrečilo, da ste prišli iz vasi?«

Pop se smeji.

»O, to sem naredil zvito. Šel sem skozi vas, kakor na sprehod. Ko sem bil pa iz vasi, sem bežal, kar sem mogel.«

Dimitrij se smeje. Čuti, da ga drži duhovnik za neke vrste predstojnika. Potrkal ga je po kolnih in rekel z glasom, v katerem je vzenelo priznanje:

»Izborno ste naredili.«

Popa je to navdušilo.

»Pomislite, gospod — druhal si je izmislila celo revolucionarni štab!«

»Kaj govorite!«

(Dalje prihodnjič.)

DAGFIN.

DAGFIN.

DAGFIN.

DAGFIN.

Grajski kino

Dnevne novice.

Delavstvu Ljubljane!

Kulturnoprosvetni odsek Delavske zbornice je objavil poročilo svojega delovanja, iz katerega spoznamo, da je od 600 obiskovalcev knjižnice samo 305 delavcev. Kot edina delavska razredna kulturna organizacija moramo konstatirati, da je pri ogromnem številu delavstva poset zelo majhen. Delavcu je treba danes bolj kakor kdaj prej izobrazbe. Kulturno-prosvedni odsek poseduje v svoji knjižnici obilo za delavca važnega čtiva vseh strok. »Svoboda« je dala Kulturno-prosvednemu odseku svojo knjižnico v najem in poleg povprečnih knjig raznih ideologij šteje marksistični oddelek precejšnje število. Sodrugi! Delavci! Ven iz zakotnih gostilen v knjižnico in čitalnico! Segajte po knjigah, ki so za vsakogar potrebno berilo. Razredno zaveden delavec ne sme kazati svoje zavednosti samo v besednem protestu proti kapitalizmu. On mora ta svoj protest izpopolnjevati vsak dan, zakaj, zgodovina se razvija in marksist se mora vedno izobraževati in delati. Zato apeliramo na ljubljanske delavce, da v bodoče posejajo v večjem številu knjižnico Kulturno-prosvednega odseka in čitalnico, kjer je na razpolago šah in dnevno časopisje. Brez kulturne izobrazbe delavstva tudi ni uspešnega političnega delovanja.

Poleg tega pa opozarjamo ljubljansko delavstvo na kulturno delavsko organizacijo »Svoboda«, ki jo zlasti ljubljanski proletariat zelo zanemarja. Kar velja za knjižnico, velja tudi za »Svobodo«. Razredna kulturna organizacija je potrebna in marksizem je podlaga vsemu našemu kulturnemu in političnemu delovanju. Toda mi vsi še marksizem premalo poznamo. Brošure, ki so bile do sedaj izdane in mnogo je dobrih in važnih med njimi, leže zaprašene v arhivih, ker jih delavstvo tako malo kupuje. Delavci! Podpirajte izdajanje in razširjenje marksistične literature. Skrbite za izobraževalno delo in podpirajte »Svobodo«! Novi člani se lahko prijavijo v centralnem tajništvu, Marksov trg 2/II, od 8. do 12. ure.

Delavska telovadna in kulturna zveza »Svoboda« za Jugoslavijo v Ljubljani.

ČETRTEK

Prof. Ivan Franke umrl. Profesor Ivan Franke je dobro znan tudi socialističnemu delavstvu, ker je vedno simpatično in s srčno radostjo opazoval delavski pokret. Večkrat je tudi predaval v delavskih izobraževalnih društvih, zlasti o lepi literaturi. Še ob zadnjem vsedelavskem zletu v Ljubljani se je o prireditvi pohvalno izrazil z željo, da naj bi se delavstvo vendar že zavedalo svoje socialne naloge v družbi. — V petek, dne 14. oktobra ob 6. uri zjutraj je ta delavni mož v 85. letu starosti zatisnil oči za vedno. Obolel je bil za pljučnico. Pokojni Franke je bil po poklicu slikar. Kot profesor risanja je služboval v Kranju, Novem mestu in v Ljubljani. Bavil se pa ni samo z risanjem, nego zlasti tudi z gojenjem rib in ribolovom ter s konserviranjem zgodovinskih slikarskih in arhitektonskih spominkov. V mlajših letih je mnogo prepotoval. Zlasti je pomembno njegovo potovanje po Kitajskem. Delaven je bil tudi še kot opisni, zgodovinski in znanstveni pisatelj. Blag mu spomin!

»Slovenec« in »Enotnost« proti stavkajočim pekovskim pomočnikom v Ljubljani. »Slovenec« in »Enotnost« sta v bratskem objemu posegla v stavko ljubljanskih pe-

kovskih pomočnikov ter skušala z neresnimi in zavitimi napadi napraviti razkol v vrstah stavkajočih ter obenem s tem koristiti klerikalnim in demokratskim podjetnikom, ki prezirljivo odklanjajo pogajanja z delavstvom. Za danes opozarjamo samo na izjavo Delavske pekarne, ki predlaga razsodišče z ozirom na očitke imenovanih listov. In ko bo razsodišče strokovnih organizacij in stranke rešilo sporna vprašanja, bomo po končani stavki tudi mi povedali svoje mnenje jasno. Očitno je, da klerikalci in ljubljanski dekalisti, če v takem važnem trenutku padejo v hrbet stavkajočim delavcem, ne morejo imeti drugega namena kakor škodovati delavcem in koristiti nesocialnim podjetnikom. Vprašanja naše stranke pa bomo že sami reševali, ne pa klerikalci in ljubljanski razkolniki, ki še nikdar niso storili nič pametnega, pač pa kar naprej sejejo prepire v delavskih vrstah. Mi hočemo taka vprašanja reševati sami in v svojih organizacijah, zakaj le organizacije nudijo jamstvo, da se prav rešijo. Na sumničenja in obrekovanja se pa organizacije ne morejo ozirati, dokler hočejo ostati resne zastopnice delavskih interesov.

Strela, ta pa ta! Zadnje čase nas »Slovenec« devlje iz kože zaradi naše tobožnje zveze z demokrati. Sedaj se je moral o tem velevažnem in pribitem dejstvu razpisati tudi »Narodni dnevnik«. Pasja noga, kako jo je temeljito vsekali! Če je »Narodni dnevnik« napisal, da smo v zvezi z demokrati, ni nobenega dvoma več, da smo. Saj je »Narod. dn.« tako napisal, in »Nar. dnev.« je vendar nezmotljiv, vsevedoč. Tudi je »Narodni dnevnik« to napisal, ker je za idejno, načelno politično borbo. On je pač mnenja, da bi se socialisti ne smeli vezati z nobeno gosposko stranko. Baš zato in samo zato je »Narodni dnevnik« prinesel oni dve notici. Seveda, če bi bili slučajno združeni s klerikalci, bi nas »Nar. dnevnik« ne napadal. Ker »N. dnevnik« je logičen, načelen, resen itd. list. Do tu torej vse v redu. Le to ne razumemo, kako da namreč tak načelni napredni list dovoli, da se v njem odlagajo kukavičja klerikalna jajca? Pa se ja dopisnik »Slovenca« ni zmotil in poslal svoje za »Slovenca« namenjene dopise na naslov »Narodnega dnevnika«?

»Slovenec« je spet objavil proklamacijo na mariborske volice, v kateri spet »dokazuje«, da smo socialisti zvezani z demokrati. Socialisti smo pri vsakih volitvah z nekom zvezani. Hoteli smo še enkrat napisati, da »Slovenec« sliši travo rasti, pa so nas opozorili, da je škoda časa in papirja. Do 18. decembra ostanemo v »Slovenca« tako fň tako zvezani z demokrati, in je dotlej vsako nasprotno dokazovanje zastonj. Ker je torej že usoda taka, naj »Slovenec« kar nadaljuje...

Zalostna slika socialne bede. Delavčevi ženi Jožefi Kovačičevi iz Notranjih goric je postalo pri Taboru nenadoma slabo ter se je nezavestna zgrudila na travo. Našel jo je policijski stražnik, ki jo je dal z rešilnim vozom odpeljati v bolnico. Kovačičevi je postalo slabo, ker je bila že več dni brez hrane. — Tako je poročalo »Jutro« dne 25. sept. t. l. Če že mora »Jutro« kaj takega poročati, si lahko mislimo, kaka beda vlada med širokimi plastmi delovnega ljudstva. Ali niso razmere, v katerih so taki slučajji mogoči, že sami na sebi strašna obtožba vladajoče buržuazne družbe in dokaz njene brezglave gospodarske politike?

Orjaška stavka v Nemčiji. Včeraj je izbruhnila v srednji Nemčiji velika stavka v premogovnikih. Možnost razširjenja stavke na industrijo. V Gladbachu pri Monakovem stavka 60.000 tekstilnih delavcev. — Število stavkajočih znaša okoli 100.000. Proglas za stavko je podpisan ne le od socialnih demokratov, ampak tudi od krščanskih rudarjev in drugih strokovnih zvez kakor tudi od Velezveze rudarjev Nemčije. Po stavki so prizadete tudi kemične tovarne in velike električne centrale v srednji Nemčiji. V slučaju daljšega trajanja stav-

ke bodo zaradi pomanjkanja premo-ga tudi druge industrije prisiljene ustaviti obrat, tako da preti splošna industrijska stavka v srednji Nemčiji in na Saksonskem. — Naše delavstvo sledi pazno pokretu nemških sodrugov.

Vsled preoblega gradiva smo morali odložiti članke »Kaj hočemo?«, Mariborska ljudska knjižnica itd. itd. Pride prihodnjič.

Artilerijska tehnična delavnica v Ljubljani. Artilerijska tehnična delavnica v Ljubljani od prevrata sem neprestano hira na pomanjkanju — kreditov. V jugoslovanskem smislu se temu pravi »nema para«, ali pa »nije budžetske možnosti«. Najprej je v tej delavnici delalo 280 delavcev; to število je neprestano padalo, tako, da jih je nazadnje ostalo samo še 42. Ze lansko leto je teh 42 delavcev delalo po več mesecev po 4 ure dnevno radi pomanjkanja kreditov. Trpeli so torej vsi solidarno, samo zato, da so se izognili redukciji. Dela je bilo dosti in tudi sedaj ga je v obilici. Ker pa je nastopila kreditna kriza, je navzlic obilnemu delu uprava delavnice v drugi polovici prejšnjega meseca delavce obvestila, da se bo obratovanje dne 1. t. m. ustavilo, kar se je v resnici tudi zgodilo. O Artilerijski tehnični delavnici, v kateri je bila eksistenca delavcev radi kreditnega vprašanja stalno na kockah, bi se dalo napisati mnogo in ni izključeno, da se na stvar še povrnemo. Za danes bodi povedano tole: »Slovenec« je dne 29. prejšnjega meseca, torej tik pred volitvami v občinski svet ljubljanski, v nekem polemičnem članku na bombastičen način razglašal, da je minister za socialno politiko, dr. Gosar, radi artilerijske tehnične delavnice v Ljubljani ukrenil vse potrebno za rešitev kreditnega vprašanja te delavnice. Obenem je »Slovenec« povdarjal, da so delavci izven nevarnosti, ker se delo ne bo ustavilo. Toda zgodilo se je, kakor je uprava delavnice delavcem napovedala: obratovanje se je s 1. oktobrom ustavilo in vsi delavci pa so bili odpuščeni. Od tedaj torej delo v tej delavnici počiva in do danes še nihče ne ve, kako in če se bo sploh še sprejemalo civilne delavce, ker prevladuje pri merodajnih faktorjih znana tendenca koncentracije vse industrije v notranjost države. Da delo v tej delavnici danes počiva, dokazuje tudi dejstvo, da je »Slovenec« tik pred volitvami v občinski svet ljubljanski lažljivo tolažil prizadete delavce samo radi tega, da pridobi njih glasove za skrinjico klerikalne stranke. Iz tega slučaja je jasno razvidno, koliko se sme verjeti pobožnemu »Slovenca«, ki skuša tudi iz nesreč delavcev kovati politični kapital. Delavci, varujte se ob vsaki priliki sirenskih glasov klerikalcev.

Ustanovni občni zbor »Organizacije praktičnih elektro- in strojnih tehnikov« se je vršil v nedeljo, dne 2. oktobra na tehnični srednji šoli v Ljubljani. OPEST je nastala potom združenja organizacije absolventov elektrotehnične z organizacijo absolventov strojne delovodske šole v Ljubljani, katere so se razšle v svrhu skupnega smotrenega delovanja. Društvo, ki predstavlja toraj času primerno stanovsko organizacijo, šteje že sedaj 130 članov iz raznih krajev države, ima tudi garancijo, da bo odbor lahko deloval z mnogo boljšim učinkom za izboljšanje splošnega položaja na gospodarstvem kakor na prosvednem polju. Izvršiti hoče namen čimprej in izdati svoj tehnični list, kateri bi vodil člane vzporedno z napredujočo elektro in strojno tehniko; prirejala se bodo predavanja in diskuzijski večeri. Prav tako bo tudi na razpolago precejšnja knjižnica, ki je že v polnem razvoju. V dognednem času bo odbor ustanovil posamezne krajevne odseke, kjer se nahaja vsaj 5 članov, n. pr. v Mariboru, Zagrebu, Beogradu, Jesenicah itd. Zaradi tega je vabljen vse tehnično uradništvo, poslovodje in delovodje s primerno predizobrazbo, ki imajo smisel za napredek, naj pristopijo k organizaciji. Isto velja tovarišem, ki imajo te predpogoje a še nimajo taka mesta. Raznim industrijskim podjetjem, zasebnim kakor državnim, pa bo potem ta organizacija omogočila dobiti svoje tehnične osebe iz naših vrst. Vsekakor bo odbor, ki pozna svoje tovariše, gledal na to, da se bo željam podjetnikov popolnoma ugodilo ter priporočilo eventualno vsaj primernega mlajšega tovariša absolventa kot praktikan-ta. Le tak se bo najlažje uvedel v določene stroke ter se tem potom vzgojilo v kratkem času domače vodilne tehnične moči. Odbor se je konstituiral sledeče: M. Dobovišek, predsednik, A. Varšek, podpredsednik, J. Gabrovšek, tajnik, V. Dolinar, Odborniki: A. Eckert, M. Deberlet, J.

Grajski kino

Weibl, O. Rajnar, A. Kuštrin Nadzorstvo: A. Brinovec, A. Makovec, Fr. Ameršek. Dopisi in prijave se naj naslove na tajništvo OPEST, Ljubljana VII, Frankopanska ulica št. 27.

Iz stranke.

Socialistično opredeljenim trgovcem in obrtnikom!

Pokrajinsko načelstvo SSJ za Slovenijo se je bavilo z vprašanjem volitev v Zbornico za trgovino in industrijo v Sloveniji in je sklenilo nujno priporočiti vsem v stranki organiziranim, oziroma socialistično opredeljenim trgovcem in obrtnikom, da se pri teh volitvah ne zavzamejo za nobeno izmed postavljenih dveh kandidatnih list, ki sta po imenu sicer nepolitični, vendar pa je ena klerikalna in ena demokratska.

Pokrajinsko načelstvo SSJ za Slovenijo.

Rezervni sklad Kranske hranilnice. Od rezervnega sklada 2.800.000 Din, ki ga je razdelila Kranska hranilnica, je baje dobil predsednik Z. B., Anton Kristan 66.279 Din. Ta denar zopet podtikajo ljubljanski razkolniki v svojem listu socialistični stranki. Mi smo k razdelitvi rezervnega sklada Kranske hranilnice prvi zavzeli pravilno stališče, češ, da nosi tako razdeljevanje znake »odkupništva«, ki moralno ni opravičena. Stranka je ta denar izrecno odklonila in vrhutega ni prejela o njem ne nobenega obvestila in tudi ne poročila. Kdor loči laž od resnice, menda ne bo več nasedal.

ČETRTEK

Iz delavskega sveta.

Če imaš denar. Ako imaš denar, in če se ti poljubi, lahko najameš poseben vlak in še marsikaj drugega. Pred dobrim letom se je pripetilo, da sta se dva čikaška zakonca, ki razpolagata v milijoni (zanju dela okrog dvajset tisoč delavcev), v New Yorku sprla. V tem, da sta se skregala, ni nič čudnega, kreg je med zakonci celo bolj običajen, kakor n. pr. med sorodniki in znanci. Žena dotičnega milijonarja je v jezi najela poseben vlak iz New Yorka do Chicaga, kar jo je stalo do osem tisoč dolarjev. Mož je prihitel za njo z regularnim brzovlakom, ki je prišel v Chicago le par ur pozneje kot njen poseben vlak. Ampak zadoščeno je bilo njenim kapricam, potem pa sta se kregala doma. Da bi taki ljudje skrbeli za svoje delavce — to ne, ker se profitu ne sme škodovati. — Nedavno je nekemu premožnemu podjetniku v Eagle Riverju nevarno obolel devetletni sin. Najel je poseben vlak in ga poslal v bolnišnico v Chicagu, kjer je bilo zanj že vse pripravljeno. Zdravnikom je bilo brzojavno sporočeno, da je dečka napadla taka in taka bolezen in da naj se podvzajo v to in to bolnišnico. Bo vse dobro plačano. Ko so dečka prinesli v bolnico in so ga zdravniki pregledali, so ugotovili, da mu bo še mogoče rešiti življenje, toda če bi dospel nekoliko pozneje, bi bila prilika izgubljena. Denar je naredil svoje. Delavec, zaposlen pri dotičnem podjetniku, ga nima, ima pa sina, kakor podjetnik. Tudi njegovemu sinu se lahko primeri to, kar se je podjetnikovemu, le da delavec ne bo mogel svojega sina v tem slučaju rešiti. Ni novcev, da bi ga poslal s posebnim vlakom v dobro bolnišnico v veliko mesto, ni novcev za dobre zdravnike. — Čigava zasluga pa je, da ima gospod tovarnar novece?

Morala je rešena!

Duhovščina v Neapelju je prepovedala ženskam v kratkih krilih vstop na pokopališča.

DAGFIN.

DAGFIN.

Kultura.

Delavski oder v Ljubljani. Pod okriljem Delavske telovadne in kulturne zveze »Svobode« se snuje v Ljubljani Delavski oder, katerega namen je gojiti dramatično med delavstvom. V Ljubljani se udejstvujejo kot dramatični diletantki klerikalni in demokratični odri, le delavstvo si do sedaj ni zmoгло ustanoviti lastnega diletantnega gledališča. Ker se meščanski odri in Narodno gledališče sploh nič ne brigajo za moderno proletarsko dramatično, je tem nujnejša potreba in dolžnost, da si slovenski proletarijat takega ustvari. Ni treba navajati, da igrajo v raznih drugih državah ravno taki delavski odri veliko vlogo v izobraževalnem delu proletariata. Vsekakor je treba zbrati vse mlade sile v Ljubljani, da se ideja uresniči. Apeliramo predvsem na mlade sodruge in sodružice, da se čim številneje prijavijo k Delavskemu odru. Prijave sprejema centrala »Svobode«, Marksov trg 2/II, vsak dan od 8. do 12. ure ali pa tudi pisмено. — Za pripravljalni odbor: Kreft Bratko.

Celje.

Občinski svet je imel v petek redno občinsko sejo, na katere dnevnem redu so bile običajne zadeve in poročila odsekov. Pri točki o reorganizaciji mestnega gospodarstva sta se socialistična občinska odbornika ss. Felicijan in Komavli izjavila proti delni reorganizaciji in za splošno ter temeljito reorganizacijo. Večina pa je sprejela predlog odseka za delno reorganizacijo, vendar s spremembo, ki jo je predlagal s. Komavli glede sprejemanja in nameščenja delavcev. Do sedaj je namreč nameščalo in odpuščalo delavce mestno oskrbništvu, po našem predlogu pa bo v bodoče nameščal delavce župan. Za regulacijo Hudinje je bil sprejet predlog finančnega odseka, da prispeva občina 10 odstotkov do zneska enega milijona dinarjev, ki je za regulacijo proračunan. Sprejet je bil predlog socialno-političnega odseka glede načrtov za stanovanjsko akcijo. O tem vprašanju bomo obširneje poročali v eni prihodnjih števil. Z ozirom na hudo pretirane tržne cene v Celju je s. Komavli stavil predlog, naj magistrat po svojih organih cene kontrolira in regulira tako, da bodo odgovarjale razmeram in cenam v drugih mestih. Radi tega predloga se je vnela zanimiva debata, pri kateri so odborniki SLS z jalovimi argumenti skušali dokazati, da predlog ni utemeljen in se sklicevali na vse mogoče stvari. Tudi o tej zadevi se pobavimo prihodnjč. Za danes bi v zvezi s tem priporočali celjskim volilcem-konzumentom, ki so po ogromni večini iz vrst delavstva, nameščenecv in in validov, naj se nekoliko več pobrigajo za občinske seje, da se na lastne oči in ušesa prepričajo, kake imenitne zastopnike so si izvolili v občinski svet.

»Slovenec« je v poročilu o občinski seji med drugim omenil, da je razumljivo, zakaj so socialisti v zadevi reorganizacije mestnega oskrbništvu glasovali z demokrati, ni pa povedali, za kaj je to razumljivo. Ker si »Slovenec« dopisnik ne upa tega povedati, za kaj je to razumljivo. Ker moč in sicer tako-le: Če paktirajo mariborski socialisti z demokrati, če je poslanec s. Petejan »vstopil« v demokratiški klub in če bi hoteli naštetati še celo vrsto takih klerikalnih

»če«-rac, zakaj bi še celjski socialisti ne »paktirali« z demokrati? Ako pa gospodje okoli »Slovenca« niso tega mislili kot razumljivo stvar, zakaj ne navedejo drugih »razumljivih« dejstev? Ali hočete, da vam tudi pri teh pomagamo? A propos! Ali je radikalni občinski odbornik, ki se je na isti seji glede tržnih cen strinjal s socialističnim odbornikom, tudi paktiral s socialisti? To je še bolj interesantna reč, ker radikalni tvorijo s SLS v občinskem svetu večino in moramo reči, da se niso bali pritruditi izvajanju in predlogu socialističnega odbornika glede pretiranih cen na celjskem trgu, kakor je to naredil klerikalni odbornik, ki je revoltiral proti umestnemu predlogu za regulacijo previsokih cen, ki sušijo že itak suhe žepe konzumentov, uradnikov in delavcev! Eh, gospodje okoli »Slovenca«, o teh in enakih vprašanjih bo še govora v občinskem svetu in garantiramo vam, da boste imeli še priliko pisati o pojmu »razumljivo«! Mi pa bomo o priliki povedali točno in jasno, zakaj se vam tako muditi z reorganizacijo mestnega gospodarstva in redukcijo — nameščenecv! In to bomo povedali tako, da bo marsikomu — razumljivo!

Prosimo blagohotnega pojasnila, kdo ima glede socialističnega predloga za regulacijo tržnih cen prav, ali občinska odbornika SLS, gg. dr. Voršič in dr. Ogrizek, ki sta dejala, da predlog ni utemeljen in se izjavila proti temu, da se magistrat v to vmešava, ali »Slovenec«, ki poroča, da se je ta »vsekakor važna zadeva« izročila odseku v pretres? Kdo ima prav, nas res zanima, zato prosimo za cenj. odgovor!

Drugi del predavanja »Novi Dunaj« se bo vršil v sredo, dne 19. t. m. ob 8. uri v Narodnem domu v Gaberju pa v četrtek, dne 20. t. m. ob 7 in pol uri uri pri »Jugoslovanu«. Vabimo vse na čim večjo udeležbo. Odbor »Svobode«.

Esperantski tečaj za začetnike bo otvoril celjski esperantski klub. Vsi, ki se zanimajo za ta, v današnjem času prepotrebni mednarodni jezik in si ga žele po lahki metodi še to zimo naučiti, naj javijo svoj pristop k tečaju v knjigarni Goričar in Leskošek na Kralja Petra cesti.

Razkolniki so v nedeljo imeli pri »Kroni« neke vrste »konferenco«, na kateri so sklepali glede taktike pri občinskih volitvah. Ker se bodo vršile volitve tudi v celjski okoliški občini, so se spomnili, da je treba poiskati material za agitacijo proti — kaj mislite proti meščanskim strankam, o ne — temveč proti socialistom! Pa so ga fantje pogruntali in rekli sledeče: Bivši župan Hrastnik je pa tarča, v katero bo treba streljati. Ta mož ima na vesti vse polno grehov, zato mu bo treba kosmato vest nekoliko spucati. Zvonko Bernot, ki je bil na konferenci, je bil baje zelo hud, da se niso Hrastnikovi grehi že preje objavili ter je svoje zveste prav pošteno oštel, tako, kakor on zna. Pa so sklenili, da bodo dali s. Hrastnika na pranger, ki se mu drugače pravi »Napreju«. Le dajte, pjebje, korajžno pucati sodruga Hrastnika, samo pazite, da ne bo prah na vas padel in da si ne boste zobe zbili, kakor ste si jih zbili v času oblastnih volitev, ko si niste upali vaših, v »Napreju« že stokrat napisanih čenčarij sodrugu Hrastniku v obraz očitati, ko je na shodu v Trbovljah to od vas zahteval!

Plesna šola »Svobode« se prične v četrtek, dne 20. t. m. v dvorani go-

stilne »Zeleni travnik« in se bo vršila redno ob četrkih in nedeljah ob pol osmi uri zvečer.

Maribor.

Narodno gledališče. Repertoar: Ponedeljek, 17. oktobra. Zaprto. Torek, 18. oktobra ob 20. uri: »Pygmalion«, Ab. C. Premijera. Sreda, 19. oktobra. Zaprto. Četrtek, 20. oktobra ob 20. uri: »Traviata«. Ab. B. Na novo naštudirana.

»Pygmalion« na mariborskem odru. V torek, dne 18. t. m. bo vprizorilo mariborsko gledališče prvo delo slavnega angleškega komediografa Shawa, komedijo »Pygmalion«, ki je stalno na repertoarju vseh velikih gledališč in je imelo pred leti tudi v Ljubljani zelo velik uspeh. Režijo vodi g. Vl. Skrbinec, vodilni vlogi pa igrata gđc. Kovačevićeva in g. Daneš, razven tega pa nastopi še skoro ves ansambel.

Mariborska opera sezona se otvori v četrtek, dne 20. t. m. z nanovo naštudirano priljubljeno opero »Traviata« v novi zasedbi in novi opremi.

Tekom meseca novembra bo veliki župan mariborske oblasti zanesljivim rejcem porazdelil brezplačne plemenske peteline rjave štajerske pasme. Samo oni, ki imajo resno voljo pričeti s čistokrvno rejo teh živali, naj se takoj ustmeno ali pisмено prijavijo na pristojnem okrajnem glavarstvu, kjer dobijo nadaljnje informacije od šreskega živinorejskega referenta (državni kmetijski ali veterinarski referent).

Ptuj.

Predzadnjo nedeljo se je vršil pri nas protestni shod proti ukinitvi stanovanjske zaščite, ki ga je sklicala naša strankina krajevna organizacija v prostorih pri »Belem križu«. Shodu je predsedoval s. Gabrijel, referiral pa je s. Eržen iz Maribora, ki je v svojem govoru raztolmačil krivično postopanje vladajočih napram stanovanjskim najemnikom, ki bo doseglo svoj višek v odpravi stanovanjske zaščite. Zlasti je povdaril, da je vprašanje stanovanjske zaščite kolikor socialno, tudi politično vprašanje. O stanovanjski zaščiti odločajo eksponenti političnih strank, ki pri volitvah skrbno izbegavajo vsaki diskuziji o perečih socialnih vprašanjih, ko so pa enkrat izvoljeni in se dokopljejo do vlade, potem pa tam zastopajo interese posedujočih, kakor to delajo baš v tem trenutku naši klerikalci v družbi z radikali in demokrati. H koncu svojega govora se je pečal še z nameravano ukinitvijo ptujske gimnazije, ki bi bila nov hud udarec za revne starše in njihove otroke. Na ta način bi izobrazba postala še v večji meri privilegij posedujočih. Ob koncu shoda sta bili sprejeti resoluciji: proti ukinitvi stanovanjske zaščite in proti okrnjenju ptujske gimnazije, slične kakor pred tedni v Mariboru, nakar je s. Gabrijel zaključil shod. Iz stranke.

Trbovlje.

Okrožna konferenca DTJ v Trbovljah.

V nedeljo, dne 16. oktobra 1927 dopoldne se je vršila v prostorih Delavskega doma okrožna konferenca DTJ »Svobode«. Navzoči so bili delegati iz Ljubljane kot zastopniki centrale, nadalje sodrugi iz Hrastnika, Zagorja, Trbovelj, Celja in Maribora. Podružnice Tržič, Mežica in Litija se konference niso udeležile, vendar se pridružujejo sklepom, ki jih bo vršila konferenca. Na konferenci se je razpravljalo o tem, kako se delavska telovadna organizacija učvrsti in začne zopet s podvojenim

delom. Vprašanje kroja se bo definitivno rešilo na širši seji podzveze DTJ, ki bo dne 20. novembra. Razpravljalo se je nadalje o prostih vajah in o javnih nastopih, ki bodo drugo leto ob priliki 10. letnice smrti Ivana Cankarja v Ljubljani in ob priliki 10. letnice obstoja podružnice v Celju. Nadalje se je na konferenci sklenilo, da se bodo vršili vsako leto v Ljubljani vaditeljski tečaji za prepotrebno vzgojo delavskih telovadnih vaditeljev, katerih žal delavskemu telovadnemu pokretu precej primanjkuje. Upajmo, da delavska telovadna gibanje pri nas zopet zavzame polni obseg, da na ta način odtrgamo delavska mladino kvarnemu vplivu meščanskih telovadnih organizacij. — Delu čast in oblast! — Predsedstvo okrožne konference v Trbovljah.

Senevo-Rajhenburg.

V nedeljo 16. t. m. je priredila naša podružnica predavanje s skopičnimi slikami: »Racionalizacija dela in delavstvo«. Predaval je centralni tajnik s. Kreft iz Ljubljane. Udeležba je bila obilna, kljub temu da so tudi Orjunaši imeli predavanje o »Francoski revoluciji«. Uverjeni smo, da je predavanje moralno močno vplivalo na udeležence. Želeli bi le, da se naš proletarijat že končno prebudi iz spanja. Kar se tiče kulture — predavanja — ni reš, da je vseeno: »Svoboda« ali Orjuna. Ne, sodrugi! Orjunaši vas učijo meščanske kulture, »Svoboda« vas pa učí resnice, socializma ter moči nad kapitalom. In tudi Stokovni zvezi moramo nekaj povedati: Če ne premorete knjige »Bon-ton«, pridite po njo k »Svobodi«, da vam postreže z njo, kajti to ni »manira«, še manj pa kultura, da si vaši ljudje dovolijo rezati z noži naše plakate po našem domu. — Svobodaš.

Vič-Glince.

V soboto, dne 15. t. m. se je vršil v prostorih Zadrugnega doma občni zbor Gostilniške in gradbene zadruge. Iz poročila je razvidno, da ima zadruga 132 članov in je vzlic temu lepemu številu članstva dosedaj spala. Načelstvo je stavilo predlog, da se zadruga, ker se članstvo za njo ne briga, likvidira. Razvila se je živahna debata za in proti. Končno se je sklenilo, da se naj vrši v soboto, dne 5. novembra vnovič občni zbor. Med tem časom pa se bodo vršile še seje načelstva, ki ima nalogo, o stanju zadruge natančno se posvetovati in predlagati občnemu zboru nadaljnje načrte. — V soboto, dne 22. okt. ob 20. uri zvečer se vrši v društvenem prostoru sestanek vseh glinških zadrugarjev. Dnevni red: Stanje delavskih gospodarskih zadrug; zakaj se moramo konzumenti organizirati v konzumnih organizacijah? — Opozarjamo sodruge na sklep krajevne organizacije SSJ Vič-Glince, da se vršijo vsako soboto, kakor običajno, članski sestanki.

ČITAJTE

ново izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

ZIMSKO BLAGO

za obleke in perilo v veliki izbiri kupite najcenejše pri SREČKO PIHLAR, Maribor, Gosposka ul. 5. Oglejte si moje izložbe.

Prost ogled! Prepričajte se!

Manufakturno blago vseh vrst, kakor sukno, velurje za plašče, doubletofe, barhente, flanele itd. Vam nudí vsled ugodnega nakupa še vedno po najnižjih cenah edinele J. PREAC, manufakturna trgovina, Maribor, Glavni trg 13. Poštni nameščenec na obroke.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38 Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

„ANKER“ DOMAČI HRANILNIKI

Srečke razredne loterije
2 1/2% vojno-odškodninska renta proti takojšnjemu plačilu in na mesečne obroke v bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25